

TORONTÁL

SZERKESZTŐSÉG: VELIKI BECSKEREK, OBILTYEVA (ZAPOLYA) U. 1. TELEF. 281. KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: VELIKI BECSKEREK, OBILTYEVA (ZAPOLYA) UCCA 1. SZAM. TELEFON 21. SÜRGÖNY-CIM: TORONTÁL, VELIKI BECSKEREK.

**A BÁNSÁG
MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA.**
.....
FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ.

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: ÉVENTE 300 DIN. FELELVRE 150 DIN, NEGYEDÉVRE 75 DIN. HAVONKINT 25 DINAR. KÜLFÖLDRE HAVONKINT 40 DINAR. MEGJELNIK MINDEN MUNKANAPON DÉLELŐTT. HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Beogradban tegnap a nők egyesületének kezdeményezésére a fegyverszünet tíz éves évfordulóját a Terraziján ünnepség keretében ülték meg. Ugyanebben az időben a francia katonai temetőben gyászünnepély volt, melyen Dard francia követ ünnepi beszédet mondott.

Varsóból jelentik, hogy Lengyelország függetlenségének tízéves évfordulóját ülték meg tegnap nagy fényűzően az egész országban.

Susákon a jugoszláv tanárok országos kongresszusát tartották tegnap. A kongresszus egyik határozata elítéli a június 20-iki parlamenti eseményeket, de azon az állásponton van, hogy az állam egységét meg kell védeni.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Szövetség tegnapi közgyűlésén elfogadta azt a javaslatot, hogy átiratot küld a Népszövetséghez, amelyben egy pártatlan nemzetközi bizottság kiküldését kéri a közép-európai helyzet megvizsgálására. Vizsgálja meg ez a bizottság azokat az állapotokat, amelyek a Duna-medencében keletkeztek a békeszerződés következtében. Állapítsák meg, hogy betartották-e a békeszerződések rendelkezéseit és hogy valóra váltak-e a békeszerződéshez fűzött remények.

Nizzából jelentik, hogy Trpov, az utolsó cári miniszterelnök, tegnap szívizélhűdés folytán 66 éves korában meghalt.

Rómából jelentik, hogy Albániában nagyértékű régészeti telepre bukkantak Butrinto városka mellett, amely régi trójai telepések lakhelye volt.

Rómából jelentik, hogy az Etna kitörése még egyre tart. A láva ugyanis teljesen eltemette Carabba községet. Strada falu ugyancsak veszélyeztetve van, úgy hogy ki kellett üríteni.

SPORT

Becskerék. Zsak—VSK 4:2. Schwäbische—Kadima 1:1. Beograd. BSK—Jugoszlávia 2:0 (1:0). Bécs. Rapid—Ferencváros 5:3 (3:2). Budapest. Ujpest—Wiener SK 6:2 (3:1). Nemzeti—Somogy 0:0. Hungária—Vasas 8:0. Bástya—Kispert 2:1. Sabária—Budai 33-as 0:0. Róma. Olaszország—Ausztria 2:2 (2:2). Prága. Szlavia—Spárta 4:3.

A miniszterelnök vasárnap hivatalosan tárgyal Szavcsity Milossal.

Beograd, nov. 12.

Tegnap igen nagyjelentőségű eseménye volt a politikai életnek az, hogy Korosec miniszterelnök hivatalosan fogadta Szavcsity Milost, a ki tudvalevőleg már hetek óta tárgyal a szerb-horvát megegyezés létesítésén.

A tegnapi tárgyalásról a sajtóiroda a következő kommunikét adta ki:

„Ma délelőtt 10 órakor találkozott dr. Korosec miniszterelnök és Szavcsity Milos képviselő a miniszterelnökségen. Korosec dr. a négyes ko-

alíció pártjai nevében közölte Szavcsity Milossal, hogy a koalíció pártjai olyan megegyezést óhajtanak, a melynek célja az állam megerősítése.

Felhatalmaztam Szavcsity urat arra, hogy ezt a közlésemet, valamint azt a beszélgetést, amelyet vele a koalíciós pártok nevében folytattam, tetszése szerint használja föl.”

A tárgyalás során kijelentette Korosec, hogy

a választás kiírását sem tartja lehetetlennek, de előbb szükséges,

hogy a parlament összes fontos munkáit fejezze be.

Az alkotmányrevízió kérdése is csak alkotmányos úton megoldható végre.

A négyes koalíció ezek után szükségesnek látja, hogy a parasztkoalíció adja meg végre végleges válaszát.

Szavcsity tegnap hírlapírók előtt nyilatkozva kijelentette, hogy még néhány pártvezérrel fog tárgyalni, azután egy-két hét múlva Zágrebbe megy, hogy a megegyezés kérdését végleg lebonyolítsa.

A magyar-párti képviselők harcot indítanak az elemi iskolai törvényjavaslat ellen.

Az elemi iskolai törvénynek a kisebbségekre rendkívül sérelmes rendelkezéseire rámutatott a „Torontál” is. A német kisebbség politikai vezetője, dr. Kraft István, a miniszterelnökhöz intézett levelében egy a nemzeti többségből és kisebbségekből alakult paritátos bizottságra kéri ráruházni az oktatási törvényjavaslat áttanulmányozását, mert ez

jelenlegi formájában súlyos sérelmet jelent a kisebbségek részére.

A magyar képviselők sem maradtak tétlen és szombaton tartott értekezletükön dr. Várady Imre, dr. Strelitzky Dénes és dr. Nagy Ödön megegyeztek abban, hogy a legelősebben ellenzik a törvényjavaslat életbeléptetését és a nemzetgyűlésen ellene fognak szavazni,

még annak az árán is, hogyha ezért a radikális-klubból ki kell lépniük.

A képviselők ezt nyíltan bejelentik a radikális képviselői klubnak és elhatározásukat a következőképp indokolják:

Bármennyire nehéz helyzetben van is a parlamenti magyar kisebbségi csoport azáltal, hogy önálló klubot nem tudott alkotni, mégis abban a fel fogásban van, hogy semmiféle klubfegyelem nem adhat neki erkölcsi jogosultságot arra, hogy ezt a végzetes törvényjavaslatot megszavazza. Ellenkezőleg: kötelességének tartja,

hogy annak ellene szavazzon s ezt az elhatározását a radikális-klub vezetőségének be fogja jelenteni annak a kijelentésével, hogy hajlandó ebbeli elhatározásának min-

den következményét levonni s a mennyiben a klubfegyelemmel ez ellenzavazás össze nem egyeztethető, a radikális-klubból kilépni.

Davidovity Ljuba nagyjelentőségű békebeszédet mondott.

Beograd, nov. 12.

Szombaton és vasárnap igen nagyjelentőségű politikai események folytak le a fővárosban, amelyek nagy élénkséget keltettek az egész vonalon.

A demokraták a Brisztolban tartott értekezletet, amelyen Davidovity tartott beszédet. A beszéd során kitért a szerb-horvát megegyezés kérdéseire is, amelyről a következőket mondotta:

Ha baráti megegyezéshez meginvitálnak bennünket, úgy testvéreileg készek vagyunk erre. Erre

nemcsak testvéreinkkel, hanem más népekkel is készek vagyunk. Mindamelllett, hogy mesértettek bennünket — de hiszen mi sem maradtunk adósok. Balkezünket vérző szívünkhez szoritjuk, de jobbkezünket megegyezésre nyújtjuk.

Nyújtjuk azon reményben, hogy ők is jobbukat nyújtják, mert nincs más kiútunk, minthogy egymásra támaszkodjunk, mert különválva gyengék vagyunk.

Megbocsátunk és kezet nyújtunk, remélve, hogy a békejobbot elfogadják.

Megalakult az új francia kormány.

Párizs, nov. 12.

Az új francia kormány tegnap késő este megalakult és Doumergue köztársasági elnök már alá is írta az új kormány kinevezéséről szóló rendeletét.

A kormányelnök Poincaré, pénzügy Henry Cheron, igazságügy Bartou, külügy Briand, belügy Tardieu, hadügy Painlevé, tengerészet Leygues.

Az új kormányból kiestek a radikálisok, akiknek a helyére a szocialista republikánusok kerültek.

A szocialisták Leon Blum javaslatára elhatározták, hogy a legkiméletlenebb ellenzéki harcot kezdik meg az új kormány ellen.

Poincaré el van szánva arra, hogy feloszlátja a házat és kiírja az új választásokat abban az esetben, ha a radikálisok obstruálnának.

A becskerekai fogházból megszökött egy halálra és két súlyos fegyházbüntetésre elítélt rab.

Átfűrészelték az anyagraktár rácsozatát és átmásztak egy háromméteres falon. — Látogatás az ügyészségi fogházban.

Becskekerek, nov. 12.

Vakmerő módon szökött meg szombaton délután a becskerekai ügyészségi fogházból három fogoly. A rabok a műhely anyagraktárából a fogházra nyíló udvar vasrácsozatát fűrészelték át, átmásztak a fogházudvart a szomszédos református templomudvartól elválasztó három méter magas falon és kerekelt oldotak. Mire a fogházban észrevették hiányukat és értesítették a rendőrséget és a csendőrséget, már nyomuk veszett. A három szökevény között van Marinác Szvetiszláv 25 éves kumáni földműves, akinek halálos ítéletét csak nemrégiben hagyta jóvá a noviszádi tábla. Társai közül Sarí János 39 éves gornjamuzsljai notórius bűnöző, aki már többszörösen volt büntetve és legutóbb jogerősen öt évi fegyházat kapott, míg a harmadik szökevény Mária István, ugyancsak gornjamuzsljai illetőségű 22 éves napszámos, akit egy betörőbandában való részvétel miatt két és fél évi fegyházra ítélték. A foglyok a református templomudvarba ugrottak, ahol Szabó Zoltán református lelkész cselédje a felszerben foglalatoskodott éppen, a mikor a zuhanás zajára figyelmessé lett. Kiszaladt a félszerből és ijedtében majd elájult, amikor a gyors egymásutánban legró foglyokat látta. Lélegzetszakadva szaladt be Szabó Zoltán lelkészhez és jelentette a látottakat. Szabó lelkész a fogházirodába küldte a megrémült asszonyt, de mire odaért, már észrevették a foglyok szökését.

Munkatársunk Trifunác Bozsidar vezetőügyész szíves engedelmével látogatást tett a becskerekai ügyészség fogházában és Vukasinovity Jován fogházfelügyelő kalauzólása mellett, követte a szökevények nyomait.

A foglyok közül a fogház szempontjából a legfontosabb rab: Marinác Szvetiszláv, a halálraítélt kumáni rablógyilkos. Marinác a múlt év elején Becsére csalta gyermekkorú barátját és iskolatársát, Emerity Gyorgye kumáni gazdálkodót, ott lebeszélte a tervbevett sertésvásárlásról és visszatérően meggyilkolta és kirabolta. A vadállati kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosságért a törvényszék büntető tanácsa halálra ítélte és büntetését a noviszádi tábla is helybenhagyta, ahol az élet-erős, fiatal gyilkos térdenállva könyörgött kegyelemért, Marinácot a fogház első emeletén, Rélity Julka cellájában helyezték el és

a fegyelmezett viselkedő rabot a fogház műhelyében foglalkoztatták, ahol kosarakat font.

Szombaton délután a szokásos időben levezették a pinchehelyiségben lévő műhelybe, ahol husz társával együtt Lénárd József fogházőr felügyelete alatt dolgozott. Négy óra tájban Marinác jelentette Lénárdnak, hogy elfogyott a fűzfavesszője és az anyagraktár kulcsát kérte, hogy vesszőket hozzon. A fogházőr gyanútlanul át is adta a kulcsot és Marinácot Sarifal és Máriaival kiengedte a műhelyteremből. Az

anyagraktár a műhely melletti második szobában van és bejárata a folyosóról nyílik. A fogházudvarba vasrácsos ablakok nyílnak, mint általában a fogházból mindenhol. A foglyok, akik valószínűleg már előzetesen megbeszélték egymással a szökést,

a műhelyből lopva magukkal hozott szerszámmal átfűrészelték a három ablak közül a szélső ablak rácsozatán egy vasat,

majd a körülbelül két centiméter vastagságú vasat nagy erővel elgömböltették és az így keletkezett mintegy 30 négyzetcentiméternyi szűk nyíláson kibújtak a fogházudvarba. A magyar rezsim alatt tizenhat fogházör teljesített szolgálatot a fogházban (igaz, hogy kerülete is nagyobb volt) és most csak tíz fogházör őrizetere van bizva a több mint ötven foglyot számláló fogház és így az udvarra nem jutott ör. Az őrházikó, ahol hajdan éjjel-nappal ör teljesített szolgálatot, most üresen áll és a foglyok menekülését segítette elő. A szökevények ugyanis

az üres őrházikót a szomszédos református templomtelek udvarát elválasztó falhoz vitték

és így elérték a három méter magas fogházfal peremét, amelyen aztán átvették magukat.

A szökés felfedezéséről Vukasi-

Választott bíróságot szervez a kamara a kereskedők, iparosok és gyárosok részére.

Parkettes szobában tartja malacait a becseji postafőnök, határsz vagónból nem jutott vagón a szentai gőzmalomnak és egyéb panaszok a kamara plenáris ülésén.

Becskekerek, nov. 12.

A hánsági kereskedelmi és iparkamara vasárnap délelőtt Jankovity Koszta elnöke alatt plenáris ülést tartott a kamara helyiségében, amelyen szép számban jelentek meg egy a helybeli, mint a vidéki tagok.

Jankovity elnök kegyeletes szavakban emlékezett meg Popovity Sztóján szeszgyári igazgató elhalálozásáról, majd felkérte Sztanojlovity Sándor titkárt, hogy olvassa fel a kamara ezidei működéséről szóló jelentést. A beszámolóból kiderült, hogy a kamara 6.500 ügyet intézett el, 1192 igazolványt állított ki. A Hánság területén az idén 21 csőd volt (a múlt évi 46 esettel szemben), a csődbejutottak közül 11 kereskedő, 2 iparos, 3 bank és szövetkezet, 1 gyár, 1 vendéglős és 1 gazdálkodó volt. Az üzletzárás tekintetében a főispán nagyjából teljesítette a kamara kívánságait, nem úgy mint a bácskai főispán, akinek a rendelete ellen sok a panasz. A kamara — a jelentés szerint — sokat tett a kereskedelmi oktatás, a kivitel és a közlekedés érdekében. Sztanojlovity titkár ezután a pénztárállományt ismertette és kijelentette, hogy a külfelvések összege 400.000 dinár. A kamarai pótdókat nehezen fizetik be és egyedül Pancsevó 200.000 dinárral tartozik.

novity Jován fogházfelügyelő a következőket mondotta:

— Szombaton délután röviddel négy óra után, ellátogattam a fogházműhelybe, ahol Lénárd József fogházör jelentette, hogy mind a huszonegy fogoly a helyén van. Utasítottam, hogy a munkát fejezzék be és a foglyokat vezesse a celláikba. Amint Lénárd az első emeletre ért a foglyokkal, jelentette, hogy Mária István hiányzik. Végigpillantottam a foglyokon és ösztönösen kérdeztem: — Hol van Marinác?

Azonnal megállapítottuk, hogy hiányzik és hogy velük együtt eltűnt Sarí János is.

Tüvé tettük értük az egész épületet, de a szökevényeknek nyomuk veszett. A történeteket jelenttem a rendőrségnek, a csendőrségnek és Trifunác Bozsidar vezetőügyésznek, aki azonnal felkereste Szivos csendőrszázadost, hogy a nyomozás felől érdeklődjék.

A rendőrségen a jelentést Lambrin Braniszláv rendőrfogalmazó vette át, azonnal értesítette dr. Dimitrijevit Tihomir rendőrfőkapitányt, aki átvette a messzeágazó nyomozás irányítását.

Az első intézkedés a határrendőrségek és az összes csendőrségek kiértesítése volt,

hogy a szökevények megmenekülésének útját vágják.

és azon kereskedelmi ügyekben itélkezik, amelyekben a perben álló felek erkölcsileg kötelezték magukat, hogy per esetén ehhez az új intézményhez fordulnak jogorvoslásért. A választott bíróság tagjait a kereskedők, iparosok és gyárosok sorából választják és választott bíró lehet mindenki, akinek a kamarai választásoknál passzív szavazati joga van. A perben álló felek egy-egy bírót választanak a megválasztott bírók névsorából és ezek ketten választják az elnököt, aki nemcsak kereskedő, gyáros vagy iparos, hanem bárki lehet. A pereknél nem feltétel az ügyvéddel való képviseltetés. A jogi referens szerepét a kamarai ügyész tölti be, akinek tiszteletdíját csakugy, mint a bírók tiszteletdíját és a bíróság illetékeit, a vesztes fél viseli. A bírósági tárgyalás nyelve a hivatalos nyelv, de

használható a magyar és német nyelv is.

a jegyzőkönyvet azonban mindig államnyelven vezetik és az ítéletet is államnyelven szerkesztik meg.

Jovánovity Giga (Novibecsei) és Radicev Lázár (Becskekerek) kérdésére dr. Zsupánszki Szlávko kijelentette, hogy a feleknek írásbeli szerződésben kell elismerni a választott bíróság illetékességét.

Deutsch Samu, Tyirilov Isza (Pancsevó) hozzászólása után Risztity Gyóka indítványára

egyhangulag kimondották a választott bíróság intézményének a létesítését

és elfogadták a szabályzatát is. Az új kamarai díjszabás és a kamara 1929. évi költségvetésének elfogadása után elhatározták, hogy

december 30-ikán megejtik az új kamarai tagok választását.

Cvetkov Borivoj kamarai fogalmazó felolvasta a külügyminisztérium átiratát, amelyben kéri, hogy a kereskedők panaszokkal ne forduljanak közvetlenül a konzulátusokhoz, hanem a kamara útján.

Jovánovity Szima (Kikinda) a vámtarifa leszállítását kérte megszüntetni, mert a mai üzletmenet nem bírja el a magas vámokat. Indítványozta, hogy a kamara a vámtarifa magyarázatának precízebb kidolgozását kérje, mert a vámtisztek sokszor nem tudnak eligazodni az áru minőségének meghatározásánál. A vámtarifa például azt írja az egyik tételnél, „képekkel ellátott papír”, ez tág fogalom és ennek köszönhető, hogy

a kredéncpapír után ugyanannyi a vám, mint a festményeknek.

Jankovity elnök ezután megköszönte dr. Zsupánszki kamarai ügyész megjelenését az ülésen és hálás szavakkal emlékezett meg mandátumuk lejártá alkalmával a kamarai tagok lelkes együttműködéséről. A kamarai tagok részéről Tyurcsin Nikola (Pancsevó) köszönte meg a kamarai elnök, az egész vezetőség és a kamarai tisztviselők ügybuzgó munkásságát.

Árverés.

Egy jólmenő bejegyzetvédjuradji vendéglő f. hó 15-ikén d. u. 2 órakor árverés útján bérbeadatik.

Érdeklődni

Simon Péternél,
Bejegyzetvédjuradji

12 havi részletre.
Bemutató részleg
pon át az üzletheben.

Protos villamos porszívógépek és parkettkelek

műszaki vállalat Noviszád.
Becskekerek fiókja Alekszandr
drova u. 10. Telefon 110.

ALTEBNO

November 12. hétfő. Rk. és Prot.: Jónás.
Gk.: Szt. M. lutin. Sídó Marcheswan.
29 Napkelté 7 02, nyugia 16 26 óra.
A naphossza 9'24. Az év végéig 49 nap.

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenti:
Felhős égből mellett némi enyhülés
várható. Csapadék valószínű. 000.00000
00000000000000000000000000000000

November
12

353-ban szül. Szent Ágoston, a nyugati egyház legkiválóbb egyházatyája. A hit titkait az ész által minél inkább megvilágosítani és érthetővé tenni igyekezett. Aláspontja a predestináció kérdésében még ma is vita tárgyát képezi. A keresztény vallás alapvető tanait ő fekteti legelőször bölcséleti alapokra, ehhez Platon és Arisztoteles tanait vette alapvetőkül. Szent Ágoston egyike a nyugati egyház négy nagy doktorának.

1918-ban Ausztria proklamálja a köztársaságot.

Halálozás. Résztétel vettük a hirt, hogy Csányi János volt szlovák aradáci jegyző, a bánsági evangélikus szlovák egyházmegye jegyzője, tegnap meghalt.

Az agrárreformminiszter helyettese Beeskereken. Pénteken Beeskerekre érkezett Szretenovity Milos, az agrárreformminiszter helyettese, Pifat Iván, az agrárreformminisztérium szövetkezeti osztályának főnökével, hogy a beeskerei agrárszövetkezeti szövetség vezetőségével tárgyalásokat folytasson. Szretenovity és Pifat pénteken érintkezésbe lépett dr. Brátity Dusánnal, a szövetség elnökével és Mátity szövetségi igazgatóval, akikkel pénteken és szombaton egész nap tárgyaltak a szövetségek gazdasági helyzetének megjavítására megindított akcióról. A miniszter-helyettes és az osztályfőnök szombaton utaztak el Beeskerekre.

Csak az egyik budapesti vonathoz van közvetlen kocsí. A szubotici vasutigazgatóság kiértesítette a bánsági kereskedelmi és iparkamarát, hogy ezentúl a délutáni Pancsevó—Beeskerek—budapesti vonathoz nem kapcsolnak közvetlen Pancsevó—budapesti kocsit. Az éjjel, Beeskerekre 11 órakor induló budapesti vonathoz továbbra is lesz közvetlen vasuti kocsí.

Szenzációs világvárosi dráma. „A férfi, az asszony és a bűn”, John Gilberttel és Jeane Engelsvel a főszerepben, ma először az „Orient Bioszkop”-ban.

Tűzilárma, disznóperzselésből. Ma korán reggel tűzilárma verte fel a várost, amely azonban szerencsére csak váklármának bizonyult. A vésztér egyik házában ugyanis előleges bejelentés nélkül disznót perzseltek. Ezt a tüzet látta a toronyőr és jelezte a tűzoltóságnak, amely kivonult a helyszínre, de szerencsére dolga nem akadt.

Birtokkomeszár a vádlottak padján. Todorovity Gyóka nincsiyevói (párdányi) lakos szombaton sikkasztással vádoltan került a beeskerei törvényszék vádlottak padjára. Todorovityot Bacher Emil sibovói birtokára neveztek ki kormánybiztosnak és mint ilyen, a vád szerint, eladta az uradalom fejét, turóját, juhait, malacait több százezer dinár értékben. A szombati tárgyaláson több tanút hallgattak ki, majd Parvanj Andrija dr. ügyész vád- és dr. Julius Ármint helyettesítő dr. Nesztorov Dragoljub védő védbeszéde után a bíróság felmentő ítéletet hozott.

A férfi, az asszony és a bűn. (Sajtóbemutató az Orientben). John Gilbert nagy filmje, amely felejthetetlen művészi élmény. Egy ujságíró tragédiája ez, amelyet az élet termelt ki és amelyben összeütközésbe kerül a fiú szeretet a szerelemmel. A főhős eldob magától mindent, hogy szerelme tárgyát elnyerhesse. Összeütközésbe kerül az emberi és isteni törvénnyel, a melyből egyedül az anyai szeretet menti meg.

Egyesítették a hirhede kerékpártolvaj büntetését. Guszmann Vilmos vrsaci származású ismert kerékpártolvaj állott szombaton délelőtt ismét bíróság előtt, ezuttal azért, hogy az ügyesség kérelmére egységesítsék Guszmann büntetéseit. Guszmann Beeskereken három évi, Szuboticián két évi fegyházra ítélték el különféle betörések miatt. A bíróság most a két ítéletet egyesítette és négy évi fegyházra mért Guszmannra. Az ügyész és az elítelt tudomásul vette az egységesített büntetést, amely így jogerős lett.

Szenzációs világvárosi dráma. „A férfi, az asszony és a bűn”, John Gilberttel és Jeane Engelsvel a főszerepben, ma először az „Orient Bioszkop”-ban.

Temesváron ismét felállítják a Skudier-szobrot. Tíz esztendeje van annak, hogy a forradalom idején a Skudier-parkban ledöntötték negyven esztendő helyéről Skudier Antal tábornok szobrát. Hogy fájhatott ez a megboldogult osztrák tábornoknak bécsi sírjában is! Hiszen valamikor annyira ambiciósna lta ezt a szobrot, amelyet életében állítottak neki, hogy amikor a gyűjtés nem volt kielégítő, a sajátjából adott hozzá hatezer forintot. A szobrot 1918-ban ledöntötték és az azóta hátán feküdt a városi fuvar-

telep raktárában. A város állandó vállaszmánya most elhatározta, hogy a Skudier-szobrot reaktiválja, azaz uiből fölállítja és pedig megint a Skudier-parkban annak emlékére, hogy ezt a parkot a néhai tábornok létesítette. De nem a régi talapzatra kerül, amelyen most villamos óra ketyeg. A gyermekek játszóterének közelébe állítják. Hadd vigyázzon az apróságokra.

Mig Beogradban békülékeny hangot ütöttek meg, Predavec az önálló Horvátországot követeli.

Beograd, nov. 12.

A fővárosban békülékeny hangok hallatszottak tegnap minden vonalon — ezalatt Szplitben a parasztkoalíció népgyűlésén olyan kijelentések hangzottak el Predavec szájából, hogy a rendőrségnek kellett föbbizben közbelépni és letiltani a szónokot beszéde folytatásától.

Predavec elítelte a független demokrata Zserjav politikáját és azt mondotta, hogy

minden tárgyalásra, amely a meg egyezést közelebb hozza, kaphatók, de ezek a tárgyalások kizárólag Horvátország teljes önállóságának elismeréséhez vezethetnek csak. Tudja, hogy egész Európa ebben a tekintetben az ő oldalukon van.

Beszéde végén Predavec a romániai állapotokkal foglalkozott és kijelentette: reméli, hogy a romániai parasztpárt uralomrajutása befolyással lesz az SHS állam politikájára is.

A parasztkoalíció ugyancsak népgyűlést tartott Goszpicban is, ahol Pribicevity és Macsek beszéltek, de lényegesen enyhébb modorban.

Pincéjében meztelenre vetkőzve ágyához láncoltan őrizte feleségét, féltékenységi örületében egy bánsági földműves.

Beeskerek, nov. 12.

A délbánsági Uljma községben középkori rablóvilágra emlékeztető büncselekményt lepleztek le. A községben arról beszéltek, hogy szellemek járnak, akik földalatti alagutjaikból kétségbeesetten jajgatnak és segítségért kiáltoznak. A terjedő naiv mese arra bírta a község néhány bátor férfiuját, hogy a szellemügy után járjanak és rövidesen megállapították, hogy a jalkiáltások Brankov Jován pincéjéből hangzának. A férfiakból álló csoport be akart menni a pincébe, de a keresztvasra elhelyezett hatalmas lakat utját állta a „szellemüldözőknek”, akik erre letörték a lakatot és behatoltak a pincébe, ahol megdöbentő látvány tárult szemük elé. A pincében

egy ágyhoz láncoltan, anyaszült meztelenül álló nőt pillantottak meg.

aki kezeit tördelve, eszelősen kiáltozott segítségért. A vastag lánctól nem tudták megszabadítani a szerencsétlen asszonyt, mire lefűrészelték az ágyból egy darabot és így mentették ki borzalmas helyzetéből. Amikor az udvarra vitték, az asszony az izgalmaiktól és a kiállott szenvedésektől elvesztette eszméle-

tét. Percekig tartott, míg annyira magához tért, hogy elmondotta a történeteket.

J. Máró vagyok — mondotta halk hangon, a szomszédos községben laktam szüleimmél és Brankov Jovánval vadházasságra léptem. Brankov állandóan féltékenységi jeleneteket rendezett és egy ilyen összeütközésnél

lehurcolt a pincébe, levetkőztetett és az ott előre elkészített ágyhoz láncolt.

Az első nap nem csináltam lármát, mert féltem a botránytól és a szegénytől, de amikor már a második éjjelt töltöttem a hideg pincében, segítségért kiáltottam. J. Máró elmondotta még, hogy

három napot töltöttem a pincében étlen-szomjan.

A történetekről jelentést tettek a csendőrségnek, amely Brankovot letartóztatta. Brankovról kiderült, hogy büntetett előéletű ember és nyolc évig lakója volt a lepoglavai fegyháznak. A letartóztatott

tagja volt a hirhede „zöld kádernek”,

amely a háboru utolsó éveiben Horvátországban garázdálkodott.

Szenzációs világvárosi dráma. „A férfi, az asszony és a bűn”, John Gilberttel és Jeane Engelsvel a főszerepben, ma először az „Orient Bioszkop”-ban.

Az **En Ujságom** 6—10 éves gyermekek képes irodalmi lapja. Szerkeszti Gaál Mózes. Szébbnél-szebb regények, mesék, versek, reneteg játék, kézügyesség, tréfa, pályázat, rejtvények és szerkesztői üzenetek tarkítják a lapot. Előfizetési ára negyedévre 25 dinár. Az előfizetők 15 dinár kedvezményes áron szerzethetik meg az **En Ujságom** Könyvei című regénysorozatot. Együttes előfizetési ára negyedévre 40 dinár. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Andrássy ut 16.

A Bánati Magyar Közművelődési Egylet megnyitó ünnepe.

A Bánati Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délután tartotta meg eddigi előadótermében szenzonnyitó felolvasó ülést, amely alkalomra három neves vajdasági író, névszerint: Csuka Zoltán, Fekete Lajos és Szenteleky Kornél jöttek el, hogy előadásaikkal különösebb jelentőséget adjanak a kulturegylet ezidei első felolvasó ülésének.

Az ülést Marton Andor, a kulturegylet igazgatója nyitotta meg lendületes, szép szavakkal, amelyek mély nyomot hagytak a hallgatóságban, majd amidőn a vendég-írókat üdvözölte, lelkes taps köszöntötte őket a közönség részéről is.

Ezután Csuka Zoltán lépett az előadói emelvényre, aki messze gondolatvilágokat átjáró, érdekes és egyéni hangú költeményeivel aratott zúgó tapsvihart. Csuka Zoltán ezuttal is beigazolta, hogy a vajdasági költők sorában az első fronton harcol az igazi, nagy tehetségnek kijáró sikerért.

Majd Szenteleky Kornél, az ismertnevű író-művész olvasta fel „A vers a Vajdaságban” című rendkívül mélyenjáró, nagyon értékes, gyönyörűen megírt értekezését, amelyben a magyar nyelv mesteri hangszerelésében előadta a vajdasági vers sorsát, kijelölve azokat az okokat, amelyeknek a vajdasági vers kialakulásánál döntő befolyásuk van. A közönség szinte áhitatos csendben hallgatta Szenteleky gondolatokban gazdag, a legrejtettebb indokokra élesen rávilágító, költői színekben csillogó előadását, amelynek befejeztével az illusztris előadót hosszasan és lelkesen ünnepelte.

Utána Fekete Lajos, a vajdasági poé tagárda egyik legbensőségesebb, legmélyebb tagja olvasta fel három, remekbe készült költeményét, amelyeknek gondolati távlata, misztikus lélekzengése, finom hangulatlételese annyira magával ragadta a hallgatóságot, hogy alig tudott betelni a költemények szépségeivel. Utána Mécs László, a szlovenszói nagynevű költőnek két csodálatos hangú versét olvasta fel ugyancsak óriási hatás mellett.

A közönség egy valóban magas irodalmi nivón álló előadás marandandó emlékével hagyta el az előadótermet.

12 havi részletre.
Bemutató részlet az üzletben.
Protos villamos porszívógépek és parkettelők

műszaki vállalat Novisád.
Beeskerei fiókja Alekszandrova u. 10. Telefon 110.

ALBERTO

O·R·I·E·N·T B·I·O·S·K·O·P

Hétfőn, november 12-én 5, 7 és 9 órákor. Kedden, november 13-án 5, 7 és 9 órákor.

Jön! Magyar rapszódia.
Vilgy Fritsch.**A férfi, az asszony és a bűn.**Jön: A kadétkisiskolában. Jön!
Pénztárfeladás d. e. 10-12-ig, d. u. 4-től.Világvárosi dráma 7 felvonásban. Egy ártatlan férfi áhítatos szerelme a démoni nő szerelméért.
Főszereplők: John Gilbert és Jeane Engels.

Baltávai agyonvágta főnökét egy vasúti tisztviselő. Bukarestből jelentik: Muncel állomáson borzalmas gyilkosság történt. Coaja állomásfőnök és Dodu forgalmi tisztviselő között napirenden voltak a nézeteltérések. Coaja állomásfőnök ezért felterjesztést intézett fellettes hatóságához, hogy a forgalmi tisztviselőt helyezték el. Erre a felterjesztésre azonban nem kapott választ. Tegnap az állomásfőnök a forgalmi irodában ült és táviratilag akarta kérni tisztviselőjének az áthelyezését. Eppen belefogott a táviratba, amikor Dodu a háta mögé lopódzott. A tisztviselő, amikor kibetűzte az első távirati jelekből, hogy róla van szó, kiszaladt és baltával tért vissza. A következő pillanatban a készülék mellett ülő főnök fejére sújtott a baltával. Coaja állomásfőnök a helyszínen szörnyethalt. Dodu a véres tett elkövetése után elmenekült. Kézrekerítésére a csendőrség megvette a szükséges intézkedéseket.

TUNGSRAM
UJ BARIUMCSÓTYPUSA
A RÁDIÓHULLÁMOK KULCSA

Németül beszélnek a legtöbben Európában. M. L. Tesniere strassburgi egyetemi tanár könyvet adott ki az Európában beszélt nyelvek elterjedtségéről. Megállapítása szerint jelenleg mintegy 120 élő nyelv van Európában, amelyeken összesen 461 millió ember beszél. A legelterjedtebb nyelv a német, melyen 81 millió ember fejezi ki magát. Utána jön az orosz nyelv hetven millió emberrel, angolul beszél 42 millió, olaszul 41, franciául 40, ukránul 34, lengyelül 23, spanyolul 16, románul 14, magyarul 10, szerbül 9 millió. A magyar nyelv szerinte a tizedik a sorban. A legkevésbé elterjedt nyelv Európában a héber, amelyen alig néhány száz ember be-

szél. A nagy nyelvágak közül legtöbb embert, 160 milliót csoportosítanak a szláv nyelvek. A germán nyelvek 155 millió emberre terjednek ki. A latin nyelveket 124 millió ember beszéli. Az összes többi nyelveken beszélők legfeljebb 17 millióra rúgnak.

Tudja-e már,

hogy mindenki, aki a Radióvetl-re egy évre előfizet vagy előfizetését egy évre meghosszabbítja,

Ingyen lámpát kap

SD 4 (Audion) vagy XD 4 (végorósítói) tetszés szerint.

Évi előfizetési díj 250 dinár és 10 dinár portó a jutalomért.

Ismeri-e már

Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, úgy kérjen még ma mutatószámát a „Funk-magazin”-ból.

Levelek kizárólag

WIENER RADIOVERLAG G. M. B. H.
WIEN, I., Pestalozziggasse 6. cím alá intézendők.

A legszebb szörmék és prémek, a legnagyobb választékban, csakis Pálmai István borkereskedésében (Korona-szállóval szemben) szerezhetők be.

Coty rossz illatu ügyei a nyilvánosság előtt. A politikai baklövésai révén hírhedtté vált parfümgyárosnak, Cotynak, nem parfümkompozíciói, hanem egészen rossz illatu magánügyei kerültek ujabban a nyilvánosság elé. A francia parfümgyáros most a francia közvélemény felzúdulásának pergőtűzébe került, amely nagyhangú, de be nem tartott ígéreteiért vonja felelősségre. Így a Liberté főszerkesztője, Aymard, ismét felszólítja Cotyt, hogy tartsa be ígéreteit. 1926-ban ugyanis Coty egy millió frankot ígért a francia diákszövetségnek, másfélévvel ezelőtt pedig a fodrászok nyugdíjalapjának ígért százezer frankot, amiért az ő gyártmányait forszírozzák. Természetesen, sem a diákszövetségnek, sem a fodrásznyugdíjalapnak tett ígéreteit nem tartotta be az ambiciózus parfümgyáros, akinek gyártmányait a Magyarországon ellen intézett izléstelen támadásai miatt már magyar földön bojkott alá helyezték, s igen könnyen megtörténhetik, hogy hazájában is bojkott alá kerül. Habár erre már nem igen van szükség, mert nagyszerű versenytársai, akik nem politizálnak, hanem csak remekbennél remekbennél parfümököt készítenek, amugyis mindinkább háttérbe szorítják a megkopott parfümöst és rossz illatu politikust. Aymard különben a meg nem tartott ígéreteken kívül egy megtartott — pasztellképért is felelősségre vonja Cotyt, akit felszólít, hogy Lorain festőművész nagyértékű pasztellképét, amelyet legutóbb egy híres író özvegyétől gyalázatos módon kicsikart, adja vissza jogos tulajdonosának.

BALKÁN BIOSKOPHÉTFŐN, nov. 12-én 5 és 9 órákor.
KEDDEN, nov. 13-án 5 és 9 órákor.

A világ legnagyobb Krisztus-filmje:

Királyok királya

18 felvonás.

Mérsékelt
felemelt helyárak

Főszereplők: Jaqueline Logan, Várkonyi Mihály, József és Rudolf Schilakraut, William Boyd, H. B. Warner.

Felmentettek egy csalással vádolt becskereki kereskedőt.

Amikor a címzett ismeretlen.

Becskekerek, nov. 12.

Brankován Cséda becskereki kereskedő ült szombaton délelőtt a törvényszék vádlottak padján. Brankován, a vádirat szerint, 29.000 dinárral megkárosította Eckstein János főuccai borkereskedőt.

Brankován egy kereskedőtársával, Murkovity Ilijával, megjelent Eckstein Jánosnál és egy selyemkendőkkel teli ládát adott át, arra kérve, hogy mint szállító, szállítsa Zágrebba és vegye fel a címzettől az áruért járó 50.000 dinárt. A kereskedők egyuttal előleget kértek az összegre és felvették 29.000 dinárt. Eckstein leszállította az árut, a láda azonban visszajött azzal, hogy a címzett ismeretlen. Eckstein erre felszólította a kereskedőket, hogy vegyék vissza az árut, Murkovity azonban — akit Brankován feladóként megnevezett, nem volt hajlandó az árut átvenni. Eckstein végül is tudott az árun, amelyért csak 10.000 dinárt kapott.

Brankován Cséda a szombati tárgyaláson kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Ő csak elvezette a Becskereken idegen Murkovityot Ecksteinhez, de az üzlethez semmi köze.

Risztity Gyóka és Fischer Miklós, akiket szakértőkként hallgattak ki, azt vallották, hogy

az áru az akkori viszonyok között 35.000 dinárt ért,

de csak Szlovéniában, mert itt ilyen kendőket nem viselnek.

A bíróság Trifunac Bozsídár ügyész vád- és dr. Rajity Tósa védő védbeszéde után

Brankován Csédát felmentette, mert megállapítást nyert, hogy bár a hamis cím megadása erkölcselen gesztus volt a feladó részéről, büncselekmény nem fogor fenn, mert Eckstein pénzéért, a szakértők szerint, megfelelő ellenszolgáltatást kapott és így károsodás nem érhetett.

Kevesli üzleti forgalmát

1szerű a segítség:

2sértelentül nyer,

3szorosra emeli a forgalmat,

4szeres vevőköre lesz, ha

5letes hirdetésekkel

6hatós reklámot csinál

7ről-hétre a „Torontál”-ban.

Nyilatkozat.

Igen tisztelt vevőink és érdeklődőink szives tudomására hozzuk, hogy elhatároztuk **Velikibecskekereken** saját fiókot létesíteni, hogy ily módon az érdeklődőket jobb és egyszerűbb kiszolgálásban részesítsük.

Üzleteket lekötni részünkre tehát kizárólag fiókunk, illetve annak vezetője **Steinitz Gusztáv ur,** ezidőszent **Alekszandrova (Fő) ucca 41. I. emelet,** jogosult és ezért mindenki érdeklődésével ezen címre forduljon.

A legközelebbi napokban tudomásul fogjuk adni ehelyen üzletünk megnyitásának pontos idejét, mely alkalommal egyuttal a **Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth és International Harvester Company, Mc Cormick Chicago,** gyárak összes készítményei kiállításra kerülnek.

Anš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
Novisad.

JÖN! 6 cilinderes 44 HP. legújabb típusu 2014 **JÖN!**
CITROËN-KOCSI
legolcsóbb és legtakarékosabb. — 16 havi részletfizetésre kapható.
MITA BERBERSZKI, Vel. Becskerek.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Velikibecskekerek.

Kladja: Dr. Mara Jenő, Velikibecskekerek.